

Szabó Tibor Zsombor:

Fit für Europa

Prof. Dr. Christian Schubel, polgári és gazdasági jog professzor, Andrassy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetem

Az Andrassy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetem – hűen „Fit für Europa,” azaz „Felnépezünk Európára” elnevezésű mottójához – nemzetközi, német nyelven folyó LL.M.-képzést kínál Budapest szívében. A német nyelvű országokból érkező egyetemi oktatók és magyar kollégáik, a több mint 25 országból jövő hallgatókkal együtt, páratlan atmoszférát teremtenek az újabb egyetemi tanulmányokhoz.

Milyen érzés ezen az egyetemen oktatni? Professzorként milyen – hallgatókat illető – tapasztalatai vannak az előadások és a szemináriumok alapján? Milyen területeken folyik az oktatás, milyen új ismeretekkel gazdagodnak az egyetem hallgatói? Ezekről a témákról beszélgettem *Prof. Dr. Christian Schubel* úrral, a polgári és gazdasági jog professzorával.

Ars Boni: Professzor úr 2002. október 1-jétől oktat az Andrassy Egyetemen. Hogyan adódott a lehetőség, hogy Budapestre jöjjön?

Christian Schubel: 2001 nyarán habilitáltam a Heidelbergi Egyetemen. Az azt követő tanévben ugyanott professzori állást kaptam, polgári jogi, gazdasági jogi és társasági jogi tantárgyakat oktattam. Az Andrassy Egyetemen folyó oktatás megkezdésének időpontja sokáig bizonytalan volt, ám 2002 júliusában az a meglepő hír érkezett Budapestre, hogy az oktatásnak már szeptemberben el kell kezdődnie. A Heidelbergi Egyetem azt vállalta, hogy két egyetemi docentet küld az Andrassy Egyetem Összehasonlító Állam- és Jogtudományok Fakultására. Azoknak a kollégáknak, akik Budapestre jöttek volna, szakmai útjuk más irányba vezetett. Ekkor kértek fel engem.

AB: Milyen tárgyakat oktat Magyarországon?

CS: Az Andrassy Egyetemen európai társasági jogot és európai magánjogot, valamint az Európai Unió belső piacának jogát és európai versenyjogot.

AB: Az Andrásy Egyetem milyen sajátos oktatási módszereket alkalmaz?

CS: Az Andrásy Egyetemen az órákat túlnyomórészt – legfeljebb – 25 fős kis csoportokban tartjuk. Az oktatók ennek köszönhetően eltérhetnek a megszokott, klasszikus előadásmódtól, s intenzívebben vonják be a hallgatókat az óra menetébe. Az ilyen „előadásokon” gyakran kerül sor az elhangzottak megvitatására is. Körülményeink azt is lehetővé teszik, hogy ne csak a professzor és a hallgatók között alakuljon ki szakmai eszmecsere, hanem azon túlmenően a különböző jogrendszerek jogászhai között is.

AB: Lát-e különbséget a német és a magyar hallgatók között?

CS: Az LL.M.-képzésben részt vevő hallgatók mindegyike rendelkezik már jogi egyetemi végzettséggel. Ennek ellenére nemcsak a magyar és a német, hanem a más országokból érkező hallgatókra is igaz az, hogy egy kicsit a saját országuk oktatási rendszerének erősségeit és gyengeségeit tükrözik vissza. A német jogászképzés erőssége a jogesetmegoldás kiemelt szerepében mutatkozik meg. Ezzel szemben a magyar hallgatók gyakran már a korábbi jogi egyetemi alapképzésük folyamán sokkal többet foglalkoztak jogösszehasonlítással, mint ahogy az a német egyetemeken szokás.

AB: Professzor úr tudományos területen is tevékenykedik. Mi az Ön kutatási területe, témája?

CS: Társasági joggal, valamint polgári joggal foglalkozom. A társasági jog területén belül a fő kutatási témáim egyrészt a határon átnyúló vállalatcsoportok, másrészt a második vagyonegyesítő társasági forma: a korlátolt felelősségű társaság belső szervezeti felépítésének kérdésköre. A hatályos jogi szabályozás kutatásán túlmenően azonban mindig is lebilincsel a társasági jogi szabályozás fejlődésének története is. A polgári jog területén belül pedig az adásvétel joga által felvetett kérdéskörrel foglalkozom elmélyülten.

AB: Az LL.M.-képzés keretében a hallgatóknak milyen specializációs lehetőségeik vannak?

CS: Az LL.M.-képzés két specializációt kínál hallgatói számára: egyrészt a Közép-Kelet-Európára fókuszáló nemzetközi vállalati jog, másrészt a nemzetközi és európai igazgatás szakirányt.

AB: Az Andrásy Egyetem hallgatóinak – tanrendjük összeállításában – milyen választási lehetőségeik vannak?

CS: Az LL.M.-képzés a hallgatók számára sokrétű választási lehetőséget biztosít egyéni tanrendjük összeállításakor. A szakirányok valamennyi almoduljában egy tantárgy szabadon lecserélhető. E helyett az óra helyett elsősorban a másik jogi szakirány tetszőleges óráját választhatják a hallgatók. Ezen túlmenően az Összehasonlító Állam- és Jogtudományok Fakultása további, választható tantárgyakat is meghirdet. Végezetül a

hallgatóknak lehetőségük van az egyetem által kínált bármely órát szabadon felvenni és látogatni. Tekintettel azonban arra, hogy az LL.M.-képzés egy jogtudományi mesterképzés, ezért a minimálisan teljesítendő kreditpontoknak legalább kétharmadát a jogtudomány területéről meghirdetett tantárgyakból köteles a hallgató teljesíteni.

AB: Mit is értünk tulajdonképpen az LL.M. kifejezésen?

CS: Az LL.M. a Legum Magister kifejezés rövidítése. Az általunk kínált képzés magyarul leginkább összehasonlító jogi mesterképzésként fordítandó. LL.M.-programunkról továbbá tudni kell azt, hogy akkreditált mesterképzés. Sajátossága, hogy a képzés nem a bachelor szintű alapképzéshez kapcsolódik közvetlenül, hanem a hallgatóknak – tanulmányaik megkezdéséhez – már rendelkezniük kell egy, a mesterképzéssel egyenértékű egyetemi jogtudományi végzettséggel. Ennek értelmében képzésünk egy második mesterképzést nyújt.

AB: Kínál az egyetem olyan tárgyakat is, amelyek kívül esnek a jogtudományok területén?

CS: Igen, természetesen. Már maga az Összehasonlító Állam- és Jogtudományok Fakultása is meghirdet közigazgatás-, valamint politikatudományi kurzusokat, a többi fakultás tantárgykínálata pedig még további tudományterületeket is átfog.

AB: Miért, illetőleg mikor hasznos az LL.M.-képzésnek mint jogász mesterképzésnek az elvégzése?

CS: Itt érdemes tisztázni, és meg is említeni, hogy az LL.M.-tanulmányok elvégzése nem jelent egyúttal jogosultságot is az úgynevezett szabályozott jogi hivatások gyakorlásához. Az ügyvédi vagy bírói hivatás gyakorlásához vezető úton ez a képzés nem helyettesíti az előírt jogi szakvizsga, vagy esetleges további különbözeti vizsgák letételét. Az LL.M.-képzés olyan kiegészítő tanulmányokat foglal magában, amelyeknek sikeres teljesítésével a jogász azt bizonyítja, hogy – jelen esetben – az uniós jog és a jogösszehasonlítás területén további, mélyebb ismereteket szerzett, valamint a német jogi szaknyelvben is járatos. Amennyire az az eddigi tapasztalataink alapján megítélhető, az LL.M.-képzést elvégzett hallgatóinknak széles körű elhelyezkedési lehetőségeik vannak. Sokan ügyvédként vagy vállalati jogtanácsosként tevékenykednek, ugyanakkor többen a tagállami vagy az európai uniós szerveknél dolgoznak. Helytelen lenne ezzel kapcsolatban az az általánosítás, miszerint a nemzetközi vállalati jogi szakirányt végzett hallgatóink kizárólag ügyvédi irodáknál vagy vállalkozásoknál helyezkednek el. Ugyanúgy az se lenne teljesen pontos, hogy a közjogi szakirányt választottak pedig csak hatóságoknál, közjogi szerveknél találják meg szakmai jövőjüket. A tényleges helyzet ennél sokkal összetettebb, ugyanis némely hallgató a szakirány kiválasztásakor még nem látja pontosan jövőbeli szakmai pályafutását. Ezenkívül figyelemre méltó tény, hogy meglepően sok végzett hallgatónk tevékenykedik ma már a hazai jogrendszerén kívül. Ez igaz magyar és német volt hallgatókra egyaránt. Az LL.M.-képzésünkkel kapcsolatban tehát elmondható, hogy bár nem váltja ki azokat a többletkövetelményeket, amelyeket a jogászoknak akkor kell teljesíteniük, amikor egy másik jogrendszerben kívánnak

tevékenykedni vagy praktizálni, azonban azok eléréséhez nyilvánvalóan egy megfelelő tudástöbbletet jelent, amelynek segítségével az akadályok könnyebben legyőzhetőkké válnak.

AB: A képzés abszolválását követően sokan kezdenek tudományos munkába?

CS: Őszintén szólva 2002-ben, a képzés elindításakor úgy gondoltuk, hogy az LL.M.-szak nem fog egyben a hallgatók esetleges későbbi doktori tanulmányaira való felkészítő stúdium szerepét is betölteni, hanem épp ellenkezőleg: a doktori fokozatszerzésre irányuló eljárások alternatíváját jelenti majd. Ezzel kapcsolatban azonban alaposan tévedtünk. Hallgatóinknak körülbelül egyharmada kezdte el LL.M.-végzettségét követően a doktori fokozat megszerzésére irányuló tanulmányait; és meglepően sokan – ca. 15-en – sikeresen fokozatot is szereztek. A doktoranduszok közül többen számoltak be arról, hogy a doktorálás szándéka először az Andrássy Egyetemen folytatott tanulmányaik idején fogalmazódott meg bennük, itt tapasztalták meg ugyanis, mekkora örömet is tud jelenteni a tudományos problémákkal történő foglalkozás.

AB: Professzor úr több mint 10 éve él részben Budapesten is. Hogy tetszik Önnek a budapesti városi élet?

CS: Ha nem szeretném Budapestet, aligha maradtam volna itt ilyen sokáig. Sok mindent hozhatnék fel emellett érvként, de ezek közül egy dolog a kezdetektől fogva igen nagy hatással van rám: mégpedig az, hogy a hétfvégéken egy stresszes hét utáni gyaloglás közben a budai oldalon hamar olyan környékeket érhet el az ember, ahol a milliós nagyváros forgatagából már semmit sem lehet érezni.